

ÜNİVERSİTENİN EKONOMİK FAALİYETLERE ETKİSİ

The Effects Of University To Economical Activities İn Demirci

Öğr. Gör. İbrahim AYDIN*

ÖZET

Günümüzde üniversiteler, eğitim dışında birçok konuda fonksiyonlar üstlenmektedir. Ülkemizde özellikle 1992 yılı sonrası Anadolu'da birçok şehre üniversite, fakülte ve yüksekokul açılmıştır. Bu okullar kuruldukları şehirlerin sosyal, ekonomik, kültürel, şehirsal yapıları gibi birçok yönlerini etkiler.

Çalışma alanımız olan Demirci 1992 yılına kadar bir halı kentidir. Ancak 1992 yılında açılan Demirci Eğitim Fakültesi ve Demirci Meslek Yüksek Okulu şehri her yönü ile etkilemiş ve eğitim kentine dönüştürmüştür. Bu makalede Eğitim Fakültesi'nin Demirci'deki ekonomik faaliyetlere etkileri anlatılmaktadır.

ABSTRACT

Nowadays, universities have functions in a lot of areas in addition to education. In our country, after 1992 many universities, faculties and pre-lisans programs were built in some cities. This universities 'or part of its' effects the social, economical, culturel and construction of cities.

The city of Demirci, Which we study abouta area, had been 'a carpet city' before 1992. İn 1992, having a faculty and college in Demirci, effected the city in every ways and It turned the city as 'an education city'. İn this article, the effects of faculty of education to the economical activities in Demirci, are given.

1. GİRİŞ

Günümüz çağdaş dünyasında eğitim oldukça önemlidir. İnsanları geleceğe hazırlayan eğitim; devletini seven, milli bilinç kazanmış, ahlaklı, dürüst insan yetiştirmenin yanı sıra çeşitli ekonomik faaliyet kolları için de kalifiye eleman yetiştirme gibi temel amaçlara sahiptir. Günümüzde eğitim, artık başlı başına ekonomik sektör olarak görülmesinin yanında, diğer sektörleri de destekleyerek Demirci gibi bazı şehirleri ayakta tutan temel fonksiyon olabilmektedir.

2. Demirci'nin Coğrafi Konumu

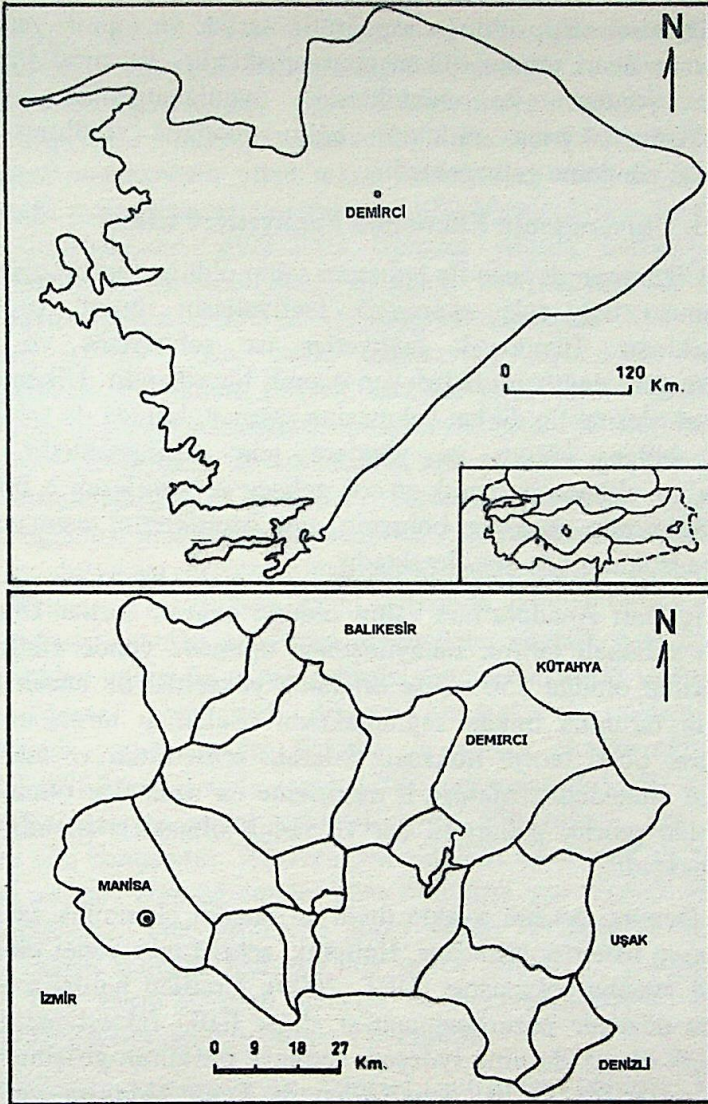
Demirci, Ege Bölgesi'nin İç Batı Anadolu Bölümü'nde Demirci Dağı'nın batı eteklerinde kurulmuştur. Şehrin kuzeyinde Sındırgı (Balıkesir), kuzey-doğusunda Simav (Kütahya), güney-doğusunda

* CBÜ Eğitim Fakültesi Coğrafya Öğretim Görevlisi.

Selendi (Manisa), güneyinde Kula (Manisa) ve Salihli (Manisa) ilçeleri, batısında da Gördes (Manisa) ve Köprübaşı (Manisa) ilçeleri yer almaktadır. (Bkz. Harita-1) Manisa il merkezine 176 km uzaklığı ile en uzak ilçe olma özelliğini taşıyan Demirci'nin ortalama yükseltisi 850 metredir.

Demirci'nin kuzey ve kuzey-doğusunda, doğu-batı uzantılı Demirci-Simav dağları bulunmaktadır. Yükseltisi 1475 metreyi bulan Akçakertik sırtlarının doğusunda kalan bölüm Simav Dağları, batısında kalan bölüm ise Demirci Dağları'dır. Türkmen Dağı ise 1487 metre yükseltiye sahip olup, Demirci'nin batısındaki Demirci Dağları'nı kuzey-doğu, güney-batı yönünde keser. Asi Tepe, Demirci sınırları içerisindeki en yüksek zirve olup 1535 metrelik bir yükseltiye sahiptir.

Demirci'nin bulunduğu sahanın temelini Saruhan-Menteşe masifi oluşturmakta olup, masifin kuzey sınırı Murat ve Eğrigöz dağlarında son bulmaktadır. Bu bilgilerden anlaşılacağı gibi şehrimiz sert Saruhan-Menteşe masifi ve bu tabaka üzerindeki Neojen örtülerinin bulunduğu bir yapı üzerinde yer almaktadır. Bu nedenle şehir merkezinde tarıma elverişli alüvyal saha bulunmamaktadır. Demirci, "Ege Bölgesi'nin İç Anadolu'ya komşu bölümü olan İç Batı Anadolu, kendi doğusundaki İç Anadolu geçiş çanağı ile batısındaki Ege bölümü çukur, ova ve dağ kütleleri arasında yer alan bir 'eşik'tir. Ekseni güneydoğu-kuzeybatı olan bu eşik Batı Toroslar'ın Göller yöresi ile Güney Marmara bölümü arasında uzanır..." (Darkot, Tuncel 1995) şeklinde, sınırları çizilen İç Batı Anadolu'nun Gördes-Uşak yöresi içerisinde yer alır. Gördes-Uşak yöresinin sınırları ise, "Kuzeyde Demirci-Simav dağları, Şaphane-Murat dağının kuzey kenarı ile Dursunbey-Kütahya yöresinden ayrılan Gördes-Uşak yöresi, doğuda Ahırdağı kütlesi ve Burgaz dağlarıyla da Afyon yöresinden ayrılır, güneydoğuda Büyük Menderes'in yukarı havzasındaki kanyon ve dağ kütlelerini kapsayarak Göller yöresine dayanır; Şaphane-Uşak yöresi ve Şaphane-Uşak yöresi" şeklinde tanımlanmaktadır.

Harita-1: Lokasyon Haritası

Gediz ovasının dik kenarıyla sınırlanır, batıda ise Akhisar ovasının eğimli kenarı üzerinde sona erer” (Darkot, Tuncel 1995) şeklinde çizilir. Şehirde yüzey şekilleri, genel olarak dalgalı düzlükler halinde olup, yükseltileri 600 ile 800 metreler arasında değişmektedir.

Demirci sahip olduğu topoğrafik şartlar ve toprak yapısı yoğun sulamalı ve ticari tarıma imkan tanımamaktadır. Tarımsal faaliyetlerde modern yöntem ve tekniklerin uygulanamaması verimliliği azaltmaktadır. Ayrıca, tarlaların eğim yönünde sürülmesi erozyon tehlikesini gündeme getirmektedir.

3. Üniversitenin Ekonomik Faaliyetlere Etkisi

Ülkemizin doğusu ile batısının sahip olduğu farklı coğrafi şartlar, söz konusu bölgedeki ekonomik faaliyetlerin türünü ve boyutunu etkilemektedir. Ekonomik faaliyetler ise şehirleşme ve şehirlerin bölgelere göre dağılışını belirleyen önemli bir etkidir. Ülkemizin batısı yoğun şehirleşme ile dikkat çekmesine rağmen, burada da şehirleşmenin dağılışı bölge, bölüm ve yörelere göre değişmektedir. Demirci, Türkiye'nin ekonomik olarak en çok gelişen ve şehirleşen 2. bölgesi olan Ege Bölgesi'nde, ancak bu bölgenin aynı özelliklerini taşımayan İç Batı Anadolu Bölümü'nde yer almaktadır.

İç Batı Anadolu'nun sahip olduğu coğrafi şartlar Demirci'deki ulaşımı, sulamalı tarımı, sanayileşmeyi olumsuz yönde etkilemektedir. Şehir, sahip olduğu 850 metre ortalama yükseltisi ile ancak belli başlı ürünlerin tarımına imkan sağlamaktadır. Sulamalı tarım imkanlarının olmaması, ticari tarımı imkansız kılarak; şehri tütün ve tahıl tarımına mahkum etmektedir. Manisa il merkezine en uzak ilçe olma özelliğine sahip olan şehrin, yollarının dar ve virajlı olması erişilebilirliğini de kısıtlamaktadır.

Demirci şehrini ayakta tutan en önemli ekonomik faaliyet uzun yıllar boyu halıcılık olmuştur. Halıcılık, şehri fonksiyonel olarak sanayi şehirleri arasına sokmuştur (DPT, 2000). Üretilen halıların yurt dışına istenilen düzeyde pazarlanamaması, diğer fiziki faktörlerdeki zorluklar ekonomik olarak durumu iyileşen, sermaye biriktiren girişimcilerin daha büyük pazarlara yakın, daha avantajlı İzmir, Manisa ve Salihli'ye sermayesi ile birlikte göçünü gündeme getirmiştir. Şehir, merkezden dışarı göç vermekte, buna karşılık kırsal alandan fabrikalarda oldukça düşük ücretle çalışacak işçi göçü almıştır. Geçmişte, Demirci'nin gelişme kapasitesinin yetersiz olduğu ve artık küçük kasaba şeklinde kalacağı düşüncesiyle Demirci'ye yapılan yatırımın "ölü yatırım" olduğu fikri iyiden iyiye benimsenmeye başlanmış, küçük yatırımcılar, memurlar ve orta gelirli kooperatiflere girerek veya arsa satın alarak yatırımlarını çevredeki geleceği parlak görülen şehirlere gerçekleştirmektedir.

Ancak Eğitim Yüksek Okulu'nun 1992 yılında Celal Bayar Üniversitesi'ne bağlanarak Demirci Eğitim Fakültesi'ne dönüştürülmesi, yeni bölümlerin açılması ile öğrenci kapasitesinin artırılması sonucu şehirdeki ekonomik faaliyetler canlanmış daha önceki dönemlerde şehir dışına kaçan sermayenin yönü tekrar Demirci'ye dönmüştür. Demirci sahip olduğu genç, dinamik ve tüketici 3.650 öğrenci kitlesi ile ekonomik canlılık yaşamaktadır. 2002-2003 öğretim yılında Demirci Meslek Yüksek Okulu'na ek kontenjan ile gelen 160 öğrenci ile şehirdeki öğrenci sayısı toplam 3.650'ye ulaşmış, bu rakam da 2000 yılı nüfus sayımında 21.339 olan şehir nüfusunda %17.1'lik bir oran oluşturmaktadır. Bu oranla birlikte fakülte, yüksekokul, Kredi Yurtlar Kurumu'nda değişik kademelerde çalışan yaklaşık 200 kişi ve ailesi de hem nüfus varlığı hem de ekonomik anlamda şehre önemli oranda katkıda bulunmaktadır. Öğrenciler; barınma, giyinme, yeme, içme, kırtasiye, eğlenme gibi zaruri ihtiyaçlarını şehirden temin etmektedir. Söz konusu bu ihtiyaçlar hiçbir zaman iklim şartlarından etkilenmemekte, hatta ertelenememektedir. Son 10 yıl içerisinde yaşanan büyük ekonomik krizlere rağmen şehirde üniversite öğrencisine yönelik yeni işyerlerinin açılması dikkat çekicidir. Artık şehirde yapılan her türlü yatırım, açılan işyerleri öğrenci potansiyeli dikkate alınarak ve onların istekleri doğrultusunda yapılmaktadır. Fakülte ve yüksek okulda eğitim gören yaklaşık 3.650 öğrenci ayda asgari (2003 rakamlarıyla) 150 milyon lira harcama yapmasıyla şehre yaklaşık ayda 550 milyar lira bir girdi sağlaması söz konusudur. Ailelerinden aldıkları ekonomik desteğin yanı sıra kredi ve burs alan öğrenciler genç oldukları için tüketim konusunda daha isteklidirler. Yine fakültede görev yapan 75 öğretim elamanı, 30 personel, Kredi Yurtlar Kurumu'nda görev yapan 75 çalışan, yüksek okuldaki 15'e yakın öğretim elemanı ve diğer personel de aileleri ile birlikte şehir ekonomisi için oldukça önemlidir.

Fakültenin açılmasıyla şehirselleşimin yönünü kuzey ve kuzey-doğuya doğru çevirdiği Demirci şehrinde, Merkezi İş Alanı (CBD) içerisine Üniversite Caddesi de dahil olmuştur. Fakülte sayesinde binalara olan talep patlaması, şehirdeki bina ve bina kat sayısı, arsa, bina ve kira fiyatlarını arttırmıştır. Şehir halkı yatırımlarını Demirci'de yapmaya başlamış, bu nedenle İzmir, Manisa, Salihli ve Turgutlu gibi şehirlerde ev ve arsa yatırımları durmuştur. Şehirdeki daire fiyatları ile (2003 rakamlarıyla 25-45 milyar) Balıkesir, Simav, Salihli, Sındırgı, Gördes, Köprübaşı, Manisa gibi şehirlerde neredeyse iki daire, İzmir'de ise iyi bir semtte bir daire alabilir duruma gelmiştir. Kira fiyatları yine

söz konusu şehirlere göre iki misline çıkararak, sobalı evler 150-175 milyon (2003 rakamlarıyla) civarındadır. Hatta evlerin bahçelerinde yer alan küçük 3-4 metre kare halı odaları onarılarak öğrencilere (50-100 milyon liraya) kiraya verilmektedir. Söz konusu odalarda dokunan halılardan zaten aylık 50-75 milyon gelir elde edilebiliyordu. Bu durum, el halısı dokumacılığını olumsuz yönde etkilemektedir. Yerel geleneklerle yapılan evler artık üniversite personeline ve memurlara yönelik olarak daha planlı yapılmaya başlanmıştır. Yine eskiden halkta hakim olan “başını sokabilecek ev” anlayışının yerini “kiraya verilebilecek ev” mantığı almıştır. Toplu konut sektöründe; planlı, betonarme, çok katlı, bahçe düzenlemeli yapılan binalar dikkat çekmektedir. Şehir şartlarına göre kira bedeli pahalı olan (150-175 milyon) daireler, bir araya gelen 3-5 öğrenci tarafından kiralanabilmekte, ancak söz konusu kira bedelleri şehirde görev yapan özellikle tek maaşlı memurları ekonomik olarak zor durumda bırakmaktadır. Bunun üzerine memurlar da bir araya gelerek kooperatifler kurmakta ve yeni binalar inşa etmektedirler. Şehir merkezindeki mahallelerde oturan halk, yeni gelişen mahallelerde yaptıkları evlere veya toplu konutlardaki dairelerine taşınmakta, kendilerinin boşalttıkları şehir merkezindeki binaları ise kiraya vermektedirler.

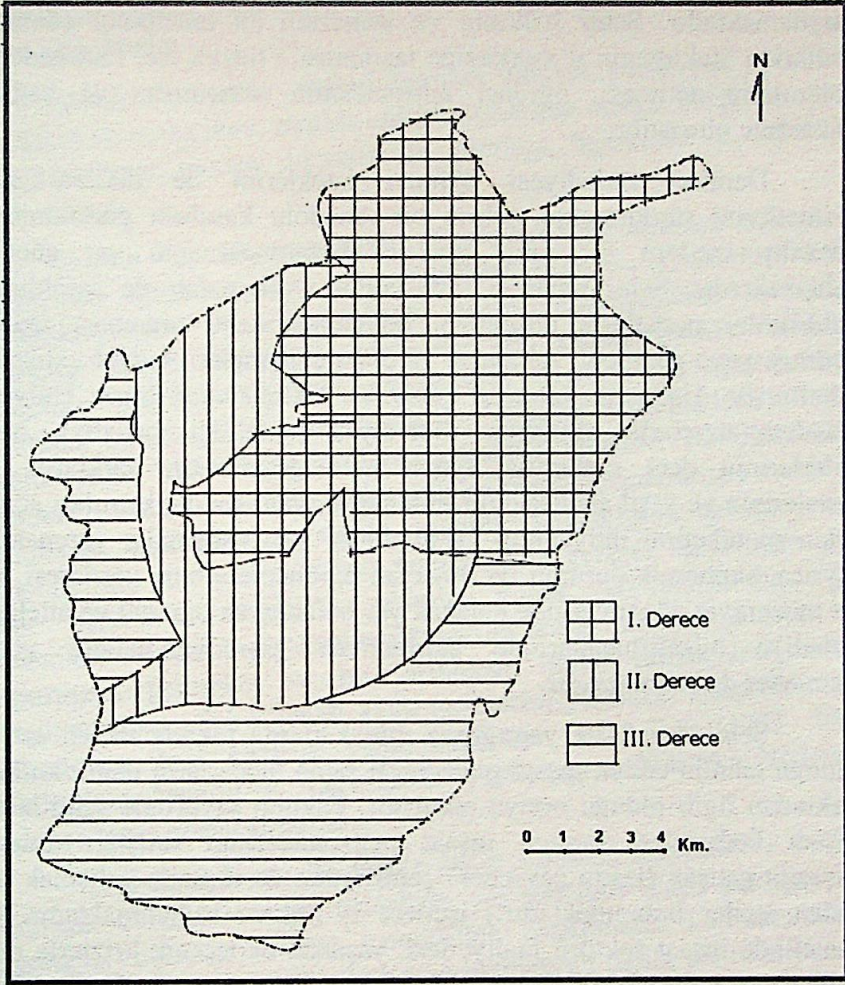
Yine son 10-12 yılda inşa edilen binaların ortak özelliği betonarme ve planlı olmasının yanında, çok katlı ve oturmaktan çok “kiraya verme” amaçlı olmasıdır. Şehirde Kredi Yurtlar Kurumu ve özel kurumlara ait yaklaşık 1.800 kişilik yurt bulunmasına rağmen, öğrenciler rahat yaşamak ve özgür davranabilmek amacıyla ev kiralayarak ikamet etmeyi tercih etmektedirler. Özellikle fakülte kampüsü çevresinde ve yakın bölgedeki evler, öğrenciler ve üniversite personeli tarafından “kiralamak” için tercih edilmektedir. Bu nedenle söz konusu bu bölgede hem hızlı bir inşaat faaliyetleri yaşanmakta, hem de bina ve kira bedelleri şehrin diğer bölgelerine göre daha yüksek olmaktadır. Yaz aylarında hem mevsimin uygun olması, hem de eğitim öğretim dönemine yetiştirilip öğrencilere kiraya verme amaçlı inşaat faaliyetleri hızlanmaktadır. Öğrenciler erkek arkadaşlar, kız arkadaşlar veya kız-erkek olarak evlerde kalmakta, tüm ihtiyaçlarını şehirdeki esnaftan karşılamaktadırlar. Şehir esnafı bu nedenle öğrencilerin kiralık evlerde kalmalarının kendi ticaretleri için daha avantajlı olduğunu belirtmektedir.

Demirci’de daha önceleri hiç bulunmayan bir çok fast food özellikle Üniversite Caddesi üzerinde ve fakülte kampüsü çevresinde açılmıştır. İnternet kafeler, kafeler, lokantalar, pastaneler, TEKEL ürünü

satıcılar, hazır kart satıcılar ve kırtasiyeler Mehmet Akif Meydanı ve Üniversite Caddesi'nde toplanmıştır. Buralardaki yemek çeşitleri öğrenci isteklerine göre belirlenmekte, daha önceki dönemlerde şehirde bulunmayan tost, hamburger, döner, pizza, kumpir gibi yiyecekler de hizmete sunulmaktadır. Söz konusu kafelerde çeşitli oyun takımlarının yanında bardo ve masa tenisi düzenleri öğrencilere hizmet vermektedir. Bu bölgelerin dışında okula yakın bazı alanlarda yine öğrenci potansiyeli dikkate alınarak çeşitli işyerleri açılmaktadır. 2001-2002 yılında fakülte kampüsünde yap-işlet-devret modeli ile yapılan 500 kişilik büyük kantin; İzmir Dokuz Eylül Üniversitesi İktisat Fakültesi kantinini çalıştıran girişimci tarafından işletmeye açılması, şehir esnafının işlerinin azaldığı yönünde şikayetlere neden olmaktadır. Yine üniversite çevresinde başka illerden gelerek işyeri açan esnaf da bulunmaktadır. Üniversite Caddesi ve Mehmet Akif Meydanı'ndaki işyerlerinin %90-95'i yazın öğrencilerin tatilde bulunduğu dönemde kapanmaktadır. Şehrin diğer alanlarındaki işyerlerinin de, iş yapma kapasitelerinde büyük oranda düşüş olduğu esnaflarca belirtilmektedir.

Demirci'de günümüzden 10 yıl öncesinde hiç market bulunmamakta, halk ihtiyaçlarını daha çok küçük bakkallardan karşılamaktaydı. Bakkallardaki ürün türleri az olmakla beraber, giyim-kuşam gibi değişik mallar da satılmaktaydı. Akşamları güneşin batışı ile şehirdeki kahvehaneler dışındaki tüm işyerleri kapanmakta, şehirde ekonomik anlamda yaşam durmaktaydı. Geçmişte hafta sonu pazarını kaçıranlar, pazar ihtiyaçlarını ya karşılayamaz ya da çok yüksek fiyatla bulunan bir iki manavdan temin edebilmekteydi. Günümüzde bakkalların yanı sıra orta ölçekli 9-10 adet market bulunmakta ve bunların 5 tanesi üniversite çevresinde, 3 tanesi ise merkezde yer almaktadır. Şehirler arası marketler zinciri olan BİM de öğrenci potansiyelini dikkate alarak şehirde şube açmıştır. Marketlerde satılan mal türü artmış, temizliğe daha fazla önem verilir olmuştur. Marketlerdeki ürün türleri artmış, raflar modern şekilde düzenlenmiş, çalışma saatleri de oldukça uzamıştır. Özellikle ikinci öğretim öğrencileri dikkate alınarak gece 03'e kadar açık marketler bulunmakta ve işyerlerinde ekmekten sebzeye kadar her türlü ihtiyaçlar giderilebilmektedir. Marketlerin çoğalması şehirdeki perakende sahasındaki tekelleşmeyi ortadan kaldırmış, fiyatlarda rekabeti getirmiş ve hizmet anlayışını değiştirmiştir. Söz konusu bu 10 marketin 8 tanesi üniversite öğrencisi ve personeli sayesinde ayakta kalmakta ve yıllık satışların %80-85'ini eğitim öğretim döneminde yapmaktadır.

Demirci'de şehir esnafı, üniversite eğitim-öğretim takvimini çok iyi bir şekilde takip etmekte; tatil, vize, final ve bütünleme zamanlarını bilmektedir. Sınavlar başlamadan önceki haftalarda moral kazanmak, sınav haftaları sonunda ise stres atmak amacıyla girişimciler tarafından çay partileri düzenlenmektedir. Bir kısım öğrenciler, Demirci esnafının kendilerine yönelik yatırımlarından yola çıkarak, bazı öğretim elemanlarının şehir esnafı ile işbirliği yapıp öğrencileri bütünlemeye bırakmak suretiyle onların şehirde daha uzun süre kalmasını sağladıklarını düşünmektedirler. Şehir esnafı okulun tatilde olduğu dönemde eğitim öğretim döneminin başlamasını sabırsızlıkla beklemekte, öğrenci kapasitesinin artırılmasını istemekte hatta yaz okulu açılarak işyerlerinin yaz mevsiminde de işlemesini arzulamaktadır. Fakülte ve yüksekokulda yeni bölümlerin açılması yoluyla şehirdeki öğrenci sayısının artması istenmekte, bunun için üniversite sürekli şehir halkı tarafından desteklenmektedir.

**Nüfus hareketliliği, ekonomik faaliyetler, bina ve kira fiyatları, inşaat faaliyetlerinin yoğunluğunu dikkate alınarak hazırlanmıştır*

Harita-2: Üniversitenin Şehir Üzerindeki Etki Dereceleri*

Hatta şehirdeki Esnaf Kefalet Kooperatifi fakülte kampüsündeki eski binayı onarmış, ayrıca yüksekokul binasını kendi kaynakları ile inşa etmiştir. Bunun yanında kampüste yeni derslik binasının inşaatı da Demirci esnafınca ayakta tutulan fakülte derneği tarafından sürdürülmektedir. Şehir esnafı fakültenin şehre katkısının farkında olduğu için fakülte yönetiminin istediği mali destekleri esirgememekte; okulun ihtiyaçlarını bazen isteyerek, bazen de üniversite yönetiminin

fakülteyi Manisa il merkezine taşınması yönündeki imaları sonucu karşılamaktadır. Şehir halkının ve esnafının en tahammül edemediği dedikodu “fakültenin il merkezine taşınması”; hayali ise, fakültede yeni bölümlerin açılması, öğrenci kapasitesinin arttırılması ve bağımsız üniversite olmasıdır.

Demirci Belediyesi öğrenci isteklerini de dikkate alarak hizmetlerini sürdürmekte, şehrin bir Anadolu kasabası görünümünden çıkarılıp modern bir şehir görünümü kazanması için var gücü ile çalışmaktadır. Şehir içindeki tüm yollar sıcak asfalt ile asfaltlanmış, kaldırımlar parkelerle döşenmiş, boyanmış, şehir sineması faaliyete açılmış, yaya geçitleri, yol ayırım ve çizgi çalışmaları, bulvar çalışmaları yapılmıştır. Hatta ilk kaldırım çalışması ve ışıklandırılması Üniversite Caddesi üzerinde olmuştur. Belediye, şehir içi belediye otobüs seferlerinin ders saatlerine uygun hale getirilmesi, parkların, spor tesislerinin ve yeşil alanların düzenlenmesi, yeni sondaj kuyuları açılarak artan su tüketimi ihtiyacının karşılanması gibi çalışmalar yapmaktadır. Ayrıca, ekonomik durumu iyi olmayan öğrencilere burs verilmesi, kayıt ve mezuniyet dönemlerinde kalacak yer bulamayan öğrenci ve ailelerinin belediye misafirhanelerinde ağırlanması gibi öğrencilere yönelik hizmetler de sunmaktadır.

Şehir esnafı ile yaptığımız mülakatlarda fakülte ile en az ilgisi olduğu tahmin edilen inşaat malzemesi satan tüccarların dahi okulla çok yakından ilgili olduğu ortaya çıkmıştır. Fakülte sayesinde şehirde artan inşaat faaliyetleri sonucu inşaat malzemelerinin satışları artmakta, inşaatta çalışan (Hatta çevredeki şehirlerden de inşaatta çalışmak üzere gelen işçiler bulunmaktadır.) işçilere iş imkanı sağlanmaktadır. Ülke genelinde inşaat sektörü faaliyetleri, yaşanan ekonomik krizlerle durma noktasına gelmişken, Demirci’de artarak devam etmektedir. İnşaat malzemeleri satıcıları soba, soba borusu, çeşitli ev araç ve gereçlerini özellikle evde kalan öğrencilere satma imkanı bulmaktadır. Bunun yanı sıra ev sahipleri bir yıllık kira bedelini Haziran-Temmuz ayında öğrencilerden toptan alarak, yazın binanın ince işleriyle ilgili (dolap, karo, fayans vb.) alışverişlerini de yine söz konusu esnafla yapmaktadır.

Fast food, kafe, kırtasiye ve lokantalardan özellikle Üniversite Caddesi üzerinde bulunanlar, yaz mevsiminde kapanırken, kapanmayanlardan TEKEL ürünü satıcılarının iş kapasiteleri bu dönemde % 75-80, ticari taksilerde % 90, telefon kontürü ve hazır kart satıcılarda % 95, marketlerde % 80, şehir içi otobüs yolcularında % 60-70,

şehirlerarası otobüs yolcularında ise % 75 oranında bir azalma söz konusu olmaktadır.

Şehirde Cumartesi günleri kurulan haftalık pazar yaz aylarında daha sakin ve tenha iken, okulda eğitim öğretimin devam ettiği dönemde ise öğrencilerin pazara çıkması ile oldukça hareketli ve kalabalık olmaktadır.

Okulun kapanmasına yakın dönemlerde düzenlenen mezuniyet törenlerinde öğrenci aileleri şehre gelmekte, şehir bu dönemde oldukça kalabalıklaşmakta ve adeta festival havası yaşanmaktadır. Şehirdeki lokantalar dolup taşmakta, otellerde yer kalmadığından belediye, konuklara geceleme imkanı sağlamakta, hatta ilan vererek şehir halkından öğrenci ailelerinin misafir edilmeleri istenmektedir. Sadece fakülte yılda 700 civarında öğrenci mezun etmekte, bu öğrencilerin memleketi yakın ve ekonomik durumu iyi olanlar çocuklarının mezuniyet törenlerine katılmaya gelmekte, günlük ihtiyaçlarını şehirde temin etmenin yanı sıra şehirdeki halı mağazalarını gezerek halı, kilim alarak şehir esnafının satışlarını olumlu yönde etkilemektedir. Kayıt dönemlerinde fakülteyi kazanan öğrenciler aileleri ile birlikte şehre kayıt yaptırmaya gelmekte ve bu tarihlerde bütün ihtiyaçlarını şehirde karşılamaktadır. Şehir esnafı kayıt tarihlerini yakından takip etmekte ve bu günlere özel hazırlık yapmaktadırlar. Hatta 2002-2003 dönemi kayıtlarının Manisa il merkezinde yapılacağı şeklindeki söylentilere oldukça tepki göstermişlerdir.

Şehirde bulunan iki banka İzmir Caddesi üzerinde ve fakülteye yaklaşık 1.5-2 kilometre mesafede yer almakta olup, yaklaşık 3.650 öğrencisi bulunan fakülte kampüsüne bankamatik konulmamaktadır. Bunun sebebi araştırıldığında banka hizmetinin okula getirilmesi sonucu öğrencilerin bankanın bulunduğu bölgeye gitmeyeceği ve buradaki esnafın iş kapasitesinin düşeceği endişesi ile bölge esnafınca banka yönetimine baskı yapıldığı ortaya çıkmıştır.

Şehirdeki beyaz eşya satıcıları, daha çok saç kurutma makinesi, ütü, elektrikli soba, kaset-çalar, televizyon gibi gerekli ev eşyaları satmaktadırlar. Öğrenciler mobilyacıardan ise plastik masa, çek-yat ve yatak satın almaktadır. Yine şehirdeki odun ve kömür satıcıları, satışlarını eğitim öğretim döneminin ve kış mevsiminin yaklaşmaya başlaması ile arttırmaktadır. Bunun dışında kaset, cd, parfümeri

satıcılarının, kırtasiyelerin, berber ve kuaförlerin müşterilerinde büyük artışlar görülmektedir.

Üniversitenin şehirdeki ekonomik faaliyetlere etkisinin en önemli yönü ise; yılın her döneminde para akışının yaşanmasıdır. Çünkü daha önceki dönemlerde şehir ve köylerde yaşayan kırsal nüfus alternatifsiz olan tütün yetiştiriciliğinden dolayı TEKEL'in tütün paralarını ödeme yaptığı dönemlerde para dönmektedir. Bu nedenle şehirde yapılan her türlü alışverişte ödeme günü tütün paralarına bağlanmakta ve şehir esnafı paranın piyasada dolaşmamasından şikayet etmektedir. Günümüzde ise (Yüksek enflasyon oranı, oldukça değişken döviz kurlarının bulunduğu bir ortamda); üniversite öğrencisi ve üniversiteye bağlı olarak şehirde bulunan memur aileleri sayesinde, yılın her döneminde para akışı ve dolaşımı olmaktadır.

Şehir esnafı, hatta mevsimlik sebze ve meyvelerini haftalık pazara getirerek satan köylüler dahi, müşterilerin tamamına "hocam" şeklinde hitap etmeleri, şehrin ekonomik yapısında fakültenin ve öğrencilerinin etkisini açıkça ortaya koymaktadır.

4. SONUÇ

Demirci, geçmişte halıcılık ve tütün üreticiliği ile ayakta durmaya çalışan bir Anadolu kasabası görünümündedir. Günümüzde ise; yaklaşık 3.650 üniversite öğrencisi ve üniversite ile ilgili yaklaşık 200 aile sayesinde ekonomik anlamda canlılık yaşanmaktadır. Bu canlılık inşaat sektöründen ulaşım sektörüne kadar her alanda hissedilmektedir. Demirci, yaz turizmi ile ayakta duran şehirlerin kış aylarında düştükleri durgunluk dönemine yaz aylarında düşmektedir. Bu nedenle şehir halkı fakültede yaz okulunun açılmasını, uzun vadede ise fakültede yeni bölümler açılarak öğrenci sayısının artırılmasını ve bağımsız üniversite haline dönüştürülmesini istemektedir.

KAYNAKÇA

- ATALAY, İ. ve MORTAN, K. 1997. **Türkiye Bölgesel Coğrafyası**, İnkılâp Kitabevi, İzmir.
- ARMAĞAN, V. 1947. "Demirci Halıcılığı", **Gediz Dergisi**, IV-V: 2-3, Manisa
- BAYKAL, F. 1989. **Salihli Kent Coğrafyası**, Salihli Belediyesi Kültür Yay. No:2, İzmir.
- BOYACIOĞLU, A. S. ve ALAKESE, H. 1972. **Her Yönü ve Her Şeyi ile Demirci**, Eko Matbaası, İstanbul.
- DARKOT, B. ve TUNCEL, M. 1995. **Ege Bölgesi Coğrafyası**, İstanbul Üniv. Edebiyat Fak. Basımevi, İstanbul.
- DEVLET İSTATİSTİK ENSTİTÜSÜ, 2000. **Genel Nüfus Sayım Sonuçları**, Ankara.
- DPT 2000. "Türkiye'deki Şehirlerin Fonksiyonel Sınıflandırılması" DPT Yay. No: 2520 Ankara.
- ERER, S. 1972. **Simav Depresyonu ve Çevresinin Jeomorfolojisi**, İstanbul Üniv. Edebiyat Fak. Yayınları No: 22028 İstanbul.
- GÖKMEN, E. 2000. **Tanzimat'tan II. Meşrutiyete Demirci Kazası (İdari, Sosyal ve Ekonomik Açıdan)**, Gazi Üniv. Sos. Bil. Enst. Yakınçağ Tarihi Bilim Dalı Basılmamış Doktora Tezi, Ankara
- ÖZGÜÇ, N. 1994. **Beşeri Coğrafyada Veri Toplama ve Değerlendirme Yöntemleri**, İstanbul Üniv. Edebiyat Fakültesi Yayını No: 2511, 3. Baskı., İstanbul.
- ÖZTÜRK, İ. 1987. "Ege Bölgesi Halıcılığının Demirci ve Gördes Örneği" **III. Uluslararası Türk Folklor Kongresi Bildirileri Yayını**, Ankara.
- TAŞLI, İ. 1992. **Demirci'nin Coğrafyası**, Dokuz Eylül Üniv. Sosyal Bil. Eğt. Enst. Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, İzmir.